

2. Михайліченко Т. О. Кримінальні проступки: особливості правового регулювання. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 7. С. 284–290.

3. Політова А. С. Корупційна злочинність в Україні: стан і тенденції. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2016. № 2(74). С. 152–162.

4. Політова А. С. Корупційне кримінальне правопорушення та правопорушення, пов'язане з корупцією: питання неврегульованості. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/19422/1/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D1%83%D0%BF%D1%86%D1%8F_%D0%A7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0_2_%D0%92%D0%95%D0%A0%D0%A1%D0%A2%D0%9A%D0%90_p207-210.pdf

5. Про запобігання корупції: Закон України від 14. 10. 2014 р. № 1700-VII. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.

6. Кримінальний кодекс України (проект) станом на 24. 12. 2021 р. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/criminal-code>

Галицький Даниїл Олександрович

*студент 4-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРАВА СПОЖИВАЧІВ І КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО: ДЕЯКІ ВИХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

Ознаменування ХХ століття в якості «епохи» або навіть «ери консюмеризму», трансформація сучасного суспільства у т. зв. «суспільство споживання», а також «невгамовна жага» світу до нових речей остаточно утвердили започаткований процес масового перетворення «звичайних людей» на «споживачів» [5]. З огляду на масштаби відповідних подій та зважаючи на нерівне становище означеної категорії осіб порівняно з виробниками і продавцями товарів, виконавцями робіт і надавачами послуг [12] майже миттєво була сфокусована суттєва увага довкола питань, пов'язаних із забезпеченням їх «інтересів» і «потреб», «бажань» й «прагнень» [1, с. 179].

Консолідованими зусиллями цивілізованих країн все більшого вжитку з-поміж інших поступово набувають поняття «захисту споживачів» [6, с. 4] та їх прав, які надалі також відображаються як на умовно «регіональному» рівні [3], так і в положеннях низки національних законодавств відповідних країн [4]. Із плином часу викли-

ки, які стоять перед ними, змінюються, і, у свою чергу, зумовлюють нагальність модернізації як самого механізму, так і, власне, системи їх захисту. Все більше нормативно-правових актів починають містити доволі варіативні формулювання, – «ефективний» та «адекватний захист споживачів» [10, с. 3, 6], «високий рівень захисту прав споживачів» [14] тощо. Водночас подібні текстуальні форми зазвичай супроводжуються ідеями стосовно раціональності «посилення захисту інтересів споживачів» [10, с. 3], а також доцільності «перегляду захисту прав споживачів» [9] задля його приведення до т. зв. «стандартів надійності та належності».

Неоднозначність розуміння такої значної кількості досить оціночних термінів неодмінно приводить до міркувань про те, наскільки і чи насправді достатніми є цивільно та адміністративно-правові засоби захисту інтересів і потреб споживачів; і яке саме місце відводиться кримінальному праву в цій ситуації. Внаслідок чого виникає необхідність переосмислення його ролі у сфері захисту прав споживачів.

Складнощі цього питання полягають у тому, що традиційно кримінальне право прийнято сприймати як *«ultima ratio»*, тобто «останній засіб», який має у своєму арсеналі будь-яка цивілізована країна для подолання найбільш суспільно небезпечних діянь [13, с. 105]; і більш того, достатньо часто вважається найсильнішою технікою формального осуду суспільства, адже позначаючи діяльність як «злочинну», до неї прикріплюється особливе клеймо [2, с. 1].

Це, у свою чергу, зумовлює низку інших проблемних питань в частині визначення «обсягу» та «змісту» відповідних прав, а також кола тих порушень, які мають бути криміналізовані. До того ж актуальним наразі вбачається й «вимір» суспільної небезпеки подібних порушень, а відтак, і той факт, чи мова насправді буде йти виключно про «злочинність» діяння, або про кримінальну протиправність загалом.

Подібні питання ускладнюються специфікою їх практичного втілення. В суто кримінально-правовому аспекті, дискусійним наразі також вбачається й віднесення відповідних кримінальних правопорушень до сфери господарської діяльності.

І насамкінець, на нашу думку, в пошуках належної аргументації для вирішення відповідних проблем та прийняття виважених рішень відносно вдосконалення національного законодавства доцільним є не тільки звернення до історичних відомостей [11, с. 73], а й відповідно до аналізу досвіду останніх тенденції в світі [7, с. 225; 8, с. 23], які простежуються в низці зарубіжних країн.

Список використаних джерел:

1. Adopted at the 106th plenary meeting, 9 Apr. 1985. Annex: Guidelines for Consumer Protection. In: Resolutions and decisions adopted by the General Assembly during its 39th session, 18 September-18 December 1984 and 9–12 April 1985. A/39/51. 1985. pp. 179–181. (GAOR, 39th sess., Suppl. no. 51).
2. Cartwright P. Crime, Punishment, and Consumer Protection. *Journal of Consumer Policy*. 2007. Vol. 30, Iss. 1. pp. 1–20.
3. Directive 2011/83/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2011 on consumer rights, amending Council Directive 93/13/EEC and Directive 1999/44/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directive 85/577/EEC and Directive 97/7/EC of the European Parliament and of the Council (Text with EEA relevance). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0083&from=EN> (date of access: 15. 12. 2021).
4. Handbook for Consumers / C. Akbulut, S. Alberte, A. Balkan et al.; ed. by A. Künnecke. Turkey: Okan University, 2013. 60 p. (prepared by the participants of the Erasmus IP project «New Standards of Consumer Rights Protection within the EU and its Candidate Countries» (2013–1-TR1-ERA10–48726); funded with support from the European Commission).
5. How the world embraced consumerism. URL: <https://www.bbc.com/future/article/20210120-how-the-world-became-consumerist> (date of access: 15. 12. 2021).
6. Issued in GAOR, 70th sess., Suppl. no. 49. «Annex: Guidelines for consumer protection». pp. 4–18.
7. Makarim E. The Protection of Consumers' Rights and the Application of Criminal Law in the Unlawful Operation of Services and Content Service Applications. *Indonesia Law Review*. 2012. Vol. 2, No. 2. pp. 225–240.
8. Nagarathna A. Consumer Protection Act 2019 – A Review of Criminal Sanctions Protecting Consumers. *International Journal on Consumer Law and Practice*. 2020. Vol. 8. pp. 23–39.
9. Review of EU consumer law – New Deal for Consumers. URL: https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/consumer-protection-law/review-eu-consumer-law-new-deal-consumers_en (date of access: 15. 12. 2021).
10. United Nations Guidelines for Consumer Protection. New York; Geneva: UN, 2016. 29 p.

11. Бокша В.О. Кримінально-правова охорона прав споживачів в Україні у дореволюційний період: аналіз першоджерел. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2016. Вип. 39. С. 73–79.

12. Про захист прав споживачів: Закон України від 12. 05. 1991 р. № 1023-ХІІ. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (дата звернення: 15. 12. 2021).

13. Стрельцов Є. Деякі роздуми про правову сутність та соціальні завдання кримінального права. *Право України.* 2010. № 9. С. 102–109.

14. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Міжнародний документ від 27. 06. 2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 14. 12. 2021).

Науковий керівник: к. ю. н., доцент Кузьмін Е. Е.

Тимошишин Інна Любомирівна

*студентка 3-го курсу факультету прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія»*

СУЧАСНИЙ СТАН РЕЦИДИВНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Рецидивна злочинність має більшу суспільну небезпечність ніж інші кримінальні правопорушення. Особи, які вчиняють такі діяння яскраво демонструють неефективність пенітенціарної системи та виправних заходів, така діяльність укріплює вже існуючу кримінальну ідеологію та субкультуру, бажання та можливість вчиняти правопорушення повторно.

Необхідність обговорення цієї проблеми обумовлюється тим, що ситуація із рецидивною злочинністю відносно стабільна. Така діяльність залишається способом життя багатьох осіб, які побували у місцях позбавлення волі, що продовжує ставити під загрозу спокійне життя багатьох законотворчих осіб.

З точки зору кримінального права «рецидив» розглядається як один із видів множинності кримінальних правопорушень. Ст. 34 Кри-